یاسای هەمواری چوارەم
یاسای سندوقی خانەنشینیی پارێزەران لە هەرێمی کوردستان – عێراق
ژمارە (١٨)ی ساڵی ١٩٩٩

(ماددەی (١):

برگەیەك بە ڕێزبەندی (چوارەم) بۆ ماددەی (٢) لە یاساکە زیاددەکرێت بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:–

چوارەم: دەستە بە هەماهەنگی لەگەڵ ئەنجومەنی سەندیکای پارێزەرانی کوردستان بەرنامە و کاروبارەکانی ڕێکدەخات بەجۆرێك کە لەبەرژەوەندی ئەندامانی سەندیکا بێت.

(ماددەی (٢):

ماددەی (٣) لە یاساکە هەموار دەکرێت و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:

یەکەم– دەستەی سندوق لە سێ ئەندامی ڕەسەن وسێ ئەندامی یەدەگ پێکدێت کە نوێنەرایەتی هەر یەك لە ئەنجومەنی دادوەری و وەزارەتی دارایی و سەندیکای پارێزەران دەکەن.

دووەم– دەستە لە لایەن نوێنەری ئەنجومەنی دادوەریەوە سەرۆکایەتی دەکرێت کە نوێنەرایەتی سندوق دەکات لە بەردەم دادگاکان و فەرمانگەکانی تر.

سێیەم – ئەنجومەنی دادوەری ئەندامی ڕەسەن و یەدەگ لە نێو دادوەرانی پلە یەکدا دەپاڵێوێت، وەزارەتی دارایی و ئابووریی ئەندامی ڕەسەن و یەدەگ لە نێو فەرمانبەرانیدا دەپاڵێوێت بە مەرجێك پلەی وەزیفیان لە بەڕێوەبەری گشتی کەمتر نەبێت ، سەندیکای پارێزەران ئەندامی ڕەسەن و یەدەگ لە نێو پارێزەرە ڕاوێژکارەکانیدا دەپاڵێوێت.

(ماددەی (٣):

برگەی (پێنجەم)ی ماددەی (٤) هەموار دەکرێت و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:

پێنجەم– دامەزراندنی فەرمانبەران و کارمەندان بە شێوەی گرێبەست بۆ ڕاییکردنی کاروبارەکانی دەستە و کۆتایی پێهێنانی ڕاژەکانیان بە جۆرێك مەرجەکانی دامەزراندن و دیاریکردنی مووچە و بنەماکانی بەرز کردنەوەی هاتووە لە یاسای ڕاژەی مەدەنی ڕەچاوبکرێت.

(ماددەی (٤):

بڕگەی (دووەم)ی ماددەی (٦)ی یاساکە هەموار دەکرێت و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:

دووەم:

(١): پارێزەر هاوبەشی (الاشتراك) بەشداربوون لە سندوقی سالآنە بە یەکجار لە ماوەی مانگەکانی کانونی دووەم و شوباتی هەر ساڵێك دەدات وە لە باری دواکەوتن لە وادەی دیاری کراو (٣٥٪)ی ئابوونەی سالآنەی دەخرێتە سەر.

(٢): ئەو پارێزەرانەی کە دەبنە ئەندامی سەندیکا بۆ یەکەم جار بری (١٥٠٠٠٠) سەد و پەنجا هەزار دیناریان لێ وەردەگیرێت ، ئەو برە هاوبەشیە (الاشتراك) بە بەشداری کردنی پارێزەر لە سندوقەکە ئەژمار دەکرێت.

(ماددەی (٥):

هەردوو بڕگەی (یەکەم) و (سێیەم) لە ماددەی (١٣)ی یاساکە هەموار دەکرێت و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:

یەکەم: پارێزەر خانەنشین دەکرێت ئەگەر بە ڕاپۆرتی لیژنەی پزیشکی فەرمی سەلمێندرا کەوا دووچاری نەخۆشییەك هاتووە کەوا پەککەوتەی کردووە لە پارێزەرایەتی کردن و ماوەی پارێزەرایەتی کردنیشی بە (١٢) ساڵ دادەندرێت ئەگەر لەم ماوەیە کەمتر بێت و بەرامبەرەکانی بەشداربوونی ئەو ساڵانەی بۆ ڕاژەکەی زێدە کراوە لە سەندیکاو لە سندوق لێی وەردەگیرێت بەو مەرجەی لەسەر بنەمای (٥٠٠٠) پێنج هەزار دینار بۆ هەر مانگێك خانەنشین بکرێت.

سێیەم: ماوەی پارێزەرایەتی کردنی پارێزەر بە (١٥) ساڵ دادەندرێت ئەگەر لەم ماوەیە کەمتر بێت و کۆچی دوایی بکات، وە مووچەی خانەنشینی بۆ منداڵەکانی لەسەر ئەو بنەمایە تەرخان دەکرێت و بەرامبەرەکانی بەشداربوونی لە سەندیکاو سندوق لێ وەرناگیرێت بەرامبەر بەو ماوەیەی ماوە یاساییەکەی پێی تەواو کراوە.

(ماددەی (٦):

سەرەتای ماددەی (١٤)ی یاساکە هەموار دەکرێت و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:

بەتەنها ئەو وادانەی دادێن بە وادەی پارێزەرایەتی کردن دادەندرێن بۆ مەبەستەکانی خانەنشینی ئەگەر پارێزەر لە بڕی ئەو وادانە بەرامبەرەکانی هاوبەشی بەشداربوونی لە سەندیکاو سندوق بدات.

(ماددەی (٧):

بڕگەی (دووەم)ی ماددەی (١٥) هەموار دەکرێت و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:

دووەم: مووچەی خانەنشینی ئەو پارێزەرانەی لە هەرێمی کوردستان پێش بەرکاربوونی ئەم یاسایە خانەنشین کراون، مووچەی خانەنشینیان بۆ تەرخان دەکرێت لەسەر بنەمای (٤٠٠٠) چوار هەزار دینار دینار بەرامبەر هەر مانگێکی ماوەی خانەنشینی وە بۆ ئەم مەبەستەش دوایین بەشی مانگ بە مانگێکی تەواو دادەندرێت.

(ماددەی (٨):

ماددەی (١٦)ی یاساکە هەموار دەکرێت و بەم شێوەیە خوارەوە دەخوێندرێتەوە:

یەکەم- دەکرێت نێوانی مافەکانی خانەنشینی پارێزەرایەتی و هەر مافێکی خانەنشینی دیکە کۆبکرێنەوە بەچاو پۆشین لە سەرچاوەکەی بەو مەرجەی کۆی گشتیان زیاتر نەبێت لەو مووچەیەی پارێزەر لە سندوق شایستەی دەبێت و لە هەر حاڵەتێکیش بێت لە (١٨٠٠٠٠٠) یەك ملیون و هەشت سەد هەزار دینار زیاتر نەبێت.

دووەم- مووچەی خانەتشینی هاتوو بۆ پارێزەری خانەنشینکراو لە وەزیفەیەکی دیکە لەو مووچەیەی خانەنشینی کە شایستەی دەبێت کەم دەکرێتەوە بەگوێرەی حوکمەکانی ئەم یاسایە.

(ماددەی (٩):

بڕگەی (یەکەم)ی ماددەی (١٧)ی یاساکە هەموار دەکرێت و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:

یەکەم: ئەگەر پارێزەر یان پارێزەری خانەنشینکراو کۆچی دوایی کرد ئەوا مافەکانی خانەنشینی لە ڕۆژی مردنییەوە بۆ منداڵەکانی دەگوازرێتەوەو لەم حاڵەتەش حوکمەکانی خانەنشینبوونی خێزانی هاتوو لە یاسای خانەنشینی مەدەنی پیادە دەکرێت.

(ماددەی (١٠):

ماددەی (٢١)ی یاساکە هەموار دەکرێت و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:

بەدەر لە حوکمەکانی ماددەکانی پێشوو دەستە هەڵدەستێت بە بەخشینی:

یەکەم– مووچەیەکی خانەنشینی کەمتر نەبێت لە (٧٥٠٠٠٠) حەفت سەد و پەنجا هەزار دینار بۆ خێزانی ئەو پارێزەرانەی لە خەباتی بزووتنەوەی رزگاریخوازی کوردستان – عێراق شەهید بوون.

دووەم– مووچەیەکی خانەنشینی کەمتر نەبێت لە (٦٠٠٠٠٠) شەش سەد هەزار دینار بۆ خێزانی ئەو پارێزەرانەی لە دوای وازهێنانی دەسەڵاتی ناوەندیی لە ئیدارەی کوردستان لە ١٩٩١/١٠/٢٣ و تا دەرچوواندنی یاسای سندوقی خانەنشینیی پارێزەران ژمارە (١٨)ی ساڵی ١٩٩٩، کۆچی دواییان کردووە.

(ماددەی (١١):

ماددەی (٢٢)ی یاساکە هەموار دەکرێت و بەم شێوەیە دەخوێندرێتەوە:

یەکەم– ماوەی پارێزەرایەتی کردن لە دەرەوەی هەرێم پێش پێکهێنانی لیژنەی کاتیی سەندیکای پارێزەرانی کوردستان لە ڕێکەوتی ١٩٩٣/١/٣ بۆ مەبەستەکانی ئەم یاسایە هەژمار دەکرێت ئەویش بۆ ئەو پارێزەرانەی لە سەندیکا پێش ڕێکەوتی ٢٠٠٣/٤/٩ تۆمار کراون.

دووەم– پێویستە لەسەر ئەو پارێزەرانەی لە سەندیکا کەوا پێش ٢٠٠٣/٤/٩ تۆمار کراون لەوانەی داوای خستنەسەری ماوەی پارێزەرایەتی کردنیان دەکەن لە لای سەندیکای پارێزەرانی هەرێمی کوردستان بۆ مەبەستی خانەنشینکردن، بەرامبەرەکانی بەشداربوونی ئەو ساڵانە لە سەندیکاو سندوق بدەن.

هۆیەکانی دەرچواندن

لەپێناو ڕێکخستنەوە و پاراستنی ماف و دابین کردنی ژیانێکی شایستە بۆ پارێزەران و خێزانەکانیان ، بە لەبەر چاو گرتنی پەرەسەندنە کۆمەڵایەتی وئابوورییەکان ئەم یاسایە دەرچوێندرا.